

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2018 R.”
ZA 2018 ROK**

Opracował:

Pełnomocnik Prezydenta ds. Profilaktyki Uzależnień

przy udziale:

- Biura Programów Zdrowotnych i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zduńska Wola,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli.

Akceptacja

PREZYDENT MIASTA

Konrad Pokora

Zduńska Wola, kwiecień 2019 r.

I. WSTĘP

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 r., zwany dalej „Programem”, przyjęty uchwałą nr XLVIII/528/17 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 r., stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy w zakresie profilaktyki uzależnień oraz ograniczenia szkód społecznych i zdrowotnych wywołanych przez spożywanie i nadużywanie alkoholu.

Program określa zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.) dotyczące prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Program, obok zadań wskazanych w art. 4¹ powołanej ustawy, określa zadania własne gminy w obszarze profilaktyki, pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm.) oraz działania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Program wpisuje się w cele i zadania ujęte w:

- „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2020” przyjętej uchwałą nr XLIV/423/09 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 21 grudnia 2009 r.,
- gminnym systemie przeciwdziałania przemocy, który realizowany jest w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2020, przyjętego uchwałą nr XLIV/424/09 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 21 grudnia 2009 r.,
- Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020 dla Miasta Zduńska Wola, przyjętym uchwałą nr XXXII/266/16 z dnia 29 grudnia 2016 r.,
- Ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2018 r. poz. 1492 ze zm.),
- Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1492).

II. SZCZEGÓŁOWY SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE

Zadanie nr 1

„Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych.”

Badania epidemiologiczne w Polsce pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na około 600 tysięcy, zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na około 2,5 mln. Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – Rewizja 10 (ICD 10).

Badania CBOS dla roku 2015 pokazują, że napoje alkoholowe ogółem spożywa 89,7% badanych, abstynencję zaś deklaruje nieco ponad 10%. Według statystyk nieco ponad 3% badanych spożywa napoje alkoholowe codziennie. Najwięcej, bo ponad 18% badanych, pije średnio 2-3 razy w miesiącu. Respondenci deklarują, że spożywają napoje alkoholowe przez średnio 52 dni w roku, co prowadzi do twierdzenia, że przeciętny konsument pije co 7 dni, tj. raz w tygodniu.

Polacy piją dużo, często przekraczając tzw. „próg trzeźwości”, a przy tym piją coraz młodszy ludź. Nowy styl życia, otwarcie granic, wymienialność towarów i usług spowodowały gwałtowny wzrost popytu na różnego rodzaju substancje psychoaktywne, w tym na alkohol. Niestety spożywanie alkoholu niesie za sobą daleko idące szkody. Należy tu wspomnieć choćby o zdrowotnej degradacji pijących (alkohol uważany jest za jeden z ważniejszych czynników zwiększających ryzyko przedwczesnego zgonu, szczególnie wśród mężczyzn). Powoduje on także szkody ekonomiczne oraz społeczne, takie jak: wypadki drogowe, przemoc, przestępstwa, czy rozpad rodziny.

Podstawowym zadaniem gminy jest zapewnienie dostępności do terapii uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym mieszkańcom gminy. Dostępność profesjonalnej terapii warunkuje skuteczność innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin.

Na mocy art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2190 ze zm.).

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu (w tym leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych), farmakologiczne wsparcie oddziaływań psychoterapeutycznych oraz leczenie współwystępujących zaburzeń.

Realizacja zadania gminy w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, w tym dzieci i młodzieży, osób współuzależnionych i członków ich rodzin miała formę:

- 1) zapewnienia rehabilitacji i terapii w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą;
- 2) dofinansowania działalności podmiotów pożytku publicznego, w tym stowarzyszeń abstynenckich realizujących działania na rzecz utrzymywania abstynencji i krzewienia idei trzeźwości oraz profilaktyczno-rehabilitacyjne;
- 3) motywowania przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli do podjęcia terapii i leczenia odwykowego, kierowania do poradni, lekarza biegłego sądowego lub do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia;
- 4) prowadzenia działalności informacyjnej na rzecz mieszkańców miasta w zakresie możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach realizujących zadania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, współpraca w tym zakresie z mediami.

Współpraca z podmiotami prowadzącymi działalność leczniczą w zakresie prowadzenia rehabilitacji i terapii na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin opierała się na finansowaniu ze środków publicznych pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zadania poprzez:

- 1) zakup usług zdrowotnych świadczonych przez Poradnię Leczenia Uzależnień przy Zduńskowolskim Szpitalu Powiatowym sp. z o.o. w Zduńskiej Woli, poza kontraktem z NFZ, w zakresie:
  - a) realizacji ponadpodstawowych programów psychoterapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu poprzez prowadzenie zajęć terapeutycznych,

- b) prowadzenia psychoterapii i psychoedukacji grupowej i indywidualnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych, niefinansowanych przez NFZ, oraz monitorowania procesu leczenia,
  - c) prowadzenia grup wsparcia dla pacjentów, którzy ukończyli cykl leczenia w ramach NFZ i wymagają wsparcia w rozwiązywaniu bieżących trudności oraz motywacji do dalszego trzeźwienia,
  - d) prowadzenia sesji warsztatowych dla pacjentów uzależnionych, którzy ukończyli podstawowy etap leczenia, rozpoznali własne uzależnienia i pozytywnie przebiega u nich proces akceptacji,
  - e) prowadzenia sesji rodzinnych dla osób uzależnionych i ich rodzin celem poprawy zaburzonych relacji rodzinnych związanych z podjętą i kontynuowaną terapią;
- 2) udzielenia dotacji celowej Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli na realizację zadań, niefinansowanych przez NFZ, w zakresie zwiększenia pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz działań interwencyjno-zapobiegawczych skierowanych do osób uzależnionych od alkoholu oraz stale lub okresowo używających w celach innych niż medyczne środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne, w formie terapii indywidualnej, rodzinnej, terapii długoterminowej, konsultacji oraz mediacji.

W ramach umowy zawartej ze Zduńskowolskim Szpitalem Powiatowym sp. z o.o. w Zduńskiej Woli zakupiono usługi medyczne świadczone przez Poradnię Leczenia Uzależnień, w ramach których w okresie od 8 stycznia do 21 grudnia 2018 r. zrealizowano następujące działania:

- 1) przeprowadzono 12 sesji warsztatowych dla 55 pacjentów uzależnionych będących w I etapie leczenia, którzy zakończyli cykl leczenia w ramach NFZ;
- 2) przeprowadzono 12 sesji warsztatowych dla 202 pacjentów uzależnionych będących w III etapie leczenia;
- 3) przeprowadzono 12 sesji grupy wsparcia dla 258 osób uzależnionych, którzy wymagali wsparcia w rozwiązywaniu bieżących trudności oraz motywowania do dalszego trzeźwienia;
- 4) przeprowadzono 12 sesji warsztatowych dla 129 osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 5) przeprowadzono 144 sesji rodzinnych dla 288 osób uzależnionych i ich rodzin celem poprawy zaburzonych relacji rodzinnych, związanych z podjętą i kontynuowaną terapią;
- 6) udzielono 240 konsultacji terapeutycznych 240 osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Powyższe zadania wykonywali certyfikowani specjaliści psychoterapii uzależnień.

Poradnia Leczenia Uzależnień systematycznie współpracowała z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli w zakresie kierowania osób uzależnionych na leczenie.

Drugim podmiotem leczniczym udzielającym pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz podejmującym działania interwencyjno-zapobiegawcze skierowane do osób uzależnionych od alkoholu oraz stale lub okresowo używających w celach innych niż medyczne środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne, osób współuzależnionych, eksperymentujących i członków ich rodzin był Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli z siedzibą przy ul. Szadkowskiej 2.

Zgodnie z umową przedmiotowe zadania realizował w ramach Poradni Leczenia i Terapii Uzależnień personel posiadający wymagane uprawnienia, tj. terapeuta uzależnień w trakcie certyfikacji, instruktor działań profilaktycznych i prewencyjnych, psycholog, specjalista terapii uzależnień, lekarz psychiatra oraz certyfikowany instruktor terapii uzależnień. Działania skierowane były do osób pełnoletnich oraz dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

W okresie sprawozdawczym, tj. od 15 stycznia do 21 grudnia 2018 r., podjęte zostały następujące działania:

- 1) terapeuta uzależnień w trakcie certyfikacji, psycholog objął pomocą 71 osób, w tym:
  - 50 osób dorosłych uzależnionych od alkoholu,
  - 9 osób współuzależnionych od alkoholu,
  - 6 osób niepełnoletnich z rodzin z problemem alkoholowym,
  - 3 osoby uzależnione od narkotyków,
  - 1 osoba dorosła - bliscy osób uzależnionych od dopalaczy,
  - 2 opiekunów zgłaszających problem;Liczba udzielonych wizyt, porad i konsultacji – 224, w tym:
  - liczba wizyt osób uzależnionych od alkoholu – 163,
  - liczba wizyt osób współuzależnionych od alkoholu - 33,
  - liczba wizyt osób niepełnoletnich z rodzin z problemem alkoholowym – 9,
  - liczba wizyt osób zgłaszających problem (opiekunowie) – 2,
  - liczba wizyt osób uzależnionych od narkotyków – 15,
  - liczba wizyt osób współuzależnionych od bliskich narkotyki, dopalacze – 2;
- 2) certyfikowany instruktor terapii uzależnień udzielił 190 porad/konsultacji, podjął 2 działania interwencyjno–zapobiegawcze wobec dzieci i młodzieży. Pomocą zostały objęte 83 osoby, w tym:
  - 52 osoby pełnoletnie uzależnione od alkoholu,
  - 11 osób współuzależnionych od alkoholu,
  - 9 uzależnionych od narkotyków lub „dopalaczy”,
  - 9 osób współuzależnionych od bliskich uzależnionych od narkotyków lub eksperymentujących z narkotykami,
  - 1 osoba pełnoletnia eksperymentująca z narkotykami lub dopalaczami,
  - 1 osoba uzależniona behawioralnie od hazardu;
- 3) psycholog objął pomocą psychologiczną 22 osoby, w tym:
  - 17 dorosłych uzależnionych od alkoholu,
  - 2 osoby współuzależnione od alkoholu,
  - 2 osoby zagrożone uzależnieniem od alkoholu,
  - 1 osobę uzależnioną od narkotyków;Psycholog udzielił 106 porad/konsultacji, w tym:
  - 75 wizyt osób uzależnionych od alkoholu,
  - 11 wizyt osób współuzależnionych od alkoholu,
  - 8 wizyt osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu,
  - 3 wizyty osób uzależnionych od narkotyków,
  - 9 konsultacji i porad telefonicznych;
- 4) pedagog resocjalizacyjny, instruktor działań profilaktycznych i prewencyjnych udzielił 498 porad/konsultacji w zakresie zgłaszanych problemów, realizował działania z zakresu profilaktyki w stosunku do osób uzależnionych, zagrożonych nadużywaniem środków psychoaktywnych, zagrożonych demoralizacją oraz dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym. Zarejestrowano 216 osób, w tym:
  - 37 osób uzależnionych od alkoholu,
  - 2 współuzależnionych od bliskich uzależnionych od alkoholu,
  - 38 osób pełnoletnich zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, eksperymentujących,

- 20 niepełnoletnich zagrożonych uzależnieniem, eksperymentujących z alkoholem,
  - 26 osób pełnoletnich eksperymentujących, zagrożonych uzależnieniem od narkotyków,
  - 40 osób niepełnoletnich eksperymentujących, zagrożonych uzależnieniem od narkotyków,
  - 53 opiekunów zgłaszających problemy uzależnienia od alkoholu, narkotyków i „dopalaczy”;
- 5) specjalista terapii uzależnień udzielił pomocy 18 osobom, w tym:
- 14 osobom dorosłym uzależnionym od alkoholu,
  - 2 osobom współuzależnionym od alkoholu,
  - 1 osobie uzależnionej od narkotyków,
  - 1 osobie pełnoletniej eksperymentującej z narkotykami lub „dopalaczami”;
- Ogólna liczba wizyt, porad i konsultacji – 62, w tym:
- liczba wizyt osób uzależnionych od alkoholu – 52,
  - liczba wizyt osób współuzależnionych od alkoholu – 3,
  - liczba wizyt osób uzależnionych od narkotyków – 2,
  - liczba wizyt pełnoletnich zagrożonych uzależnieniem od narkotyków – 5;
- 6) lekarz psychiatra zrealizował 11 dyżurów.

Zadania samorządu gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom realizowały we współpracy z Miastem Zduńska Wola 3 podmioty pożytku publicznego tj. Fundacja „Przystań z nami”, Stowarzyszenie Abstynentów Klubu „Wola” i Stowarzyszenie Abstynentów Klub Wzajemnej Pomocy „Rzemieślnik”. W ramach współdziałania ww. podmioty otrzymały ze środków Programu dotacje celowe w łącznej kwocie 66.827 zł na prowadzenie działalności służącej utrzymywaniu abstynencji i krzewieniu idei trzeźwości oraz na prowadzenie zajęć profilaktyczno-rehabilitacyjnych na rzecz osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i członków ich rodzin. Stowarzyszenia abstyntenckie udzielały pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, w szczególności:

- osoba „pierwszego kontaktu”, w ramach punktu informacyjnego, prowadziła rozmowy indywidualne i telefonicznie, udzielała porad,
- odbywały się grupowe spotkania profilaktyczno-terapeutyczne,
- organizowane były otwarte spotkania motywujące do abstynencji,
- świadczona była pomoc psychologiczno-terapeutyczna,
- odbywały się spotkania i zabawy integracyjne oraz okolicznościowe środowiska abstyntenckiego,
- zorganizowano obóz terapeutyczny.

Realizacja Programu w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych odbywała się także poprzez działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli. Członkowie Komisji, na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wykonują czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Procedurę taką wdraża się na podstawie art. 24 powołanej ustawy cyt. *„Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, kieruje się na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego”*. W ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia, do zadań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli należy:

- przyjęcie zgłoszenia o naruszeniu art. 24 powołanej ustawy,

- wezwanie osoby, której dotyczy zgłoszenie i pouczenie jej o możliwości poddania się leczeniu odwykowemu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego,
- w przypadku odmowy dobrowolnego poddania się leczeniu przez osobę nadużywającą alkoholu, gdy wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, skierowanie na badanie przez biegłego sądowego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
- złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego wg miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, w celu zastosowania obowiązku poddania się leczeniu.

W 2018 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 14 spotkań, w tym 12 spotkań Zespół ds. orzekania i motywowania do leczenia.

Do Zespołu ds. orzekania i motywowania do leczenia ogółem wpłynęło 67 wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu od następujących wnioskodawców:

- Komendy Powiatowej Policji w Zduńskiej Woli - 13,
- członków rodzin - 32,
- kuratorów sądowych - 11,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli - 10,
- Prokuratury Rejonowej w Zduńskiej Woli - 1.

W wyniku analizy zgromadzonej dokumentacji i przeprowadzonych postępowań Komisja podjęła działania w sprawach:

- uzyskania bądź aktualizacji informacji środowiskowych Komendy Powiatowej Policji - 44,
- zaproszenia na rozmowę z Komisją - 61,
- skierowania na badanie psychiatryczno-psychologiczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - 42,
- zmotywowania do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego - 30,
- wystosowania pism motywująco-informujących do podjęcia leczenia - 1,
- sprawdzenia czy podjęto leczenie lub terapię - 30,
- wystosowania do Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli wniosku o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego - 28,
- zawieszenia postępowania - 16,
- kontynuacji spraw - 27,
- prowadzenia rozmów z osobami uzależnionymi i ich rodzinami, wydania skierowań do terapeutów i psychologów w zakresie uzależnienia od alkoholu.

Dla zapewnienia skuteczności działań wskazanych w zadaniu „Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych” prowadzona była działalność informacyjna na rzecz mieszkańców miasta w zakresie możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w podmiotach realizujących zadania w przedmiocie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy w rodzinie. Informacje te zamieszczone są na tablicach informacyjnych i stronach internetowych:

- Urzędu Miasta Zduńska Wola - <http://www.zdunskawola.pl/pl/menu-sprawy-spoeczne/pomoc-spoeczna/uzaleznienia-i-poradnictwo>
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli -

http://www.mopscos.pl/strona.przemoc_punkt,

- Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli - <http://www.spzpoz-zdunskawola.pl/przych.php>

Na stronie internetowej Urzędu Miasta Zduńska Wola (http://www.mopscos.pl/strona.przemoc_punkt) opublikowany jest wykaz placówek udzielających pomocy w województwie łódzkim w zakresie: tymczasowego schronienia, specjalistycznego poradnictwa, pomocy psychologiczno-terapeutycznej i korekcyjno-edukacyjnej dla osób stosujących przemoc w rodzinie, pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Ponadto tut. organ współpracował z lokalnymi mediami.

Dla zapewnienia lepszej dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych w roku sprawozdawczym został sfinansowany III etap programu szkoleniowego – superwizja kliniczna terapeuty w trakcie certyfikacji zatrudnionego w Poradni Leczenia i Terapii Uzależnień w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli z siedzibą przy ul. Szadkowskiej 2.

Zadanie nr 2

„Udzielanie rodzinom, w których występuje problem uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.”

Nadużywanie alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny powoduje destabilizację funkcjonowania całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci.

Osoby żyjące w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym (uzależnienie lub nadużywanie alkoholu przez jednego lub oboje rodziców) są w stanie chronicznego napięcia i stresu, doświadczają wielu traumatycznych wydarzeń związanych z chaosem i awanturami w domu, a także niewypełnianiem ról rodzicielskich przez uzależnionych bądź współuzależnionych rodziców. Brak bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego powoduje określone zaburzenia emocjonalne i psychiczne. Udzielanie pomocy osobom z rodzin z problemem alkoholowym oraz osobom z problemem alkoholowym i współuzależnionym jest jednym z priorytetowych zadań podejmowanych w ramach realizacji Programu przez Punkt ds. Przemocy w Rodzinie oraz 2 placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie świetlic środowiskowych.

Realizację zadania pn. „Udzielanie rodzinom, w których występuje problem uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie” zapewniały:

- 1) Punkt ds. Przemocy w Rodzinie;
- 2) Zespół Interdyscyplinarny powołany ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działający w ramach struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli;
- 3) dwie placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie świetlic środowiskowych tj.:
  - Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności „Orioniści” - Świetlica Środowiskowa „Trampolina”,
  - Świetlica środowiskowa Zduńskowolskie Centrum Integracji.

Zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizował Punkt ds. Przemocy

w Rodzinie, którego działalność w całości finansowana jest ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zakres pomocy Punktu miał charakter wieloobszarowy i obejmował w szczególności działania polegające na udzielaniu pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej ofiarom przemocy, wspieraniu pokrzywdzonych, edukacji pokrzywdzonych i sprawców, podejmowaniu interwencji na rzecz ofiar przemocy, pomocy osobom z problemem alkoholowym i współzależnym, udzielaniu porad indywidualnych, prowadzeniu działań mediacyjnych, prowadzeniu terapii małżeńskiej, udzielaniu wsparcia w rozwiązywaniu kryzysów rodzinnych. Istotnym elementem działań Punktu było także udzielanie wsparcia rodzinom w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.

W 2018 roku w zakresie pomocy psychologicznej obejmującej m.in. wsparcie w działaniu, edukację, czyli poszerzanie wiedzy o zjawisku przemocy, terapię, pomoc psychologiczną w zakresie problemów związanych z przemocą w rodzinie i innymi problemami rodzinnymi, udzielono 398 porad, w tym w związku z przemocą w rodzinie - 139. Pomoc psychologiczna została udzielona 142 osobom. Dwóch psychologów zatrudnionych w Punkcie ds. Przemocy w Rodzinie odbyło łącznie 187 spotkań z dziećmi, młodzieżą i ich rodzinami, w tym z związku z przemocą w rodzinie – 67. Psycholodzy ściśle współpracowali z rodzicami/opiekunami dzieci, młodzieży oraz organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w 97 przypadkach, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 42. W ramach współpracy z przedstawicielami instytucji i organizacji m.in. pracownikami socjalnymi, kuratorami, dzielnicowymi i innymi psychologowie odbyli 64 spotkania, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 44. W ramach pracy psychologowie:

- prowadzili grupę wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – 8 spotkań,
- odbyli 44 spotkania z osobami doświadczającymi przemocy, mające na celu wsparcie w podejmowanych działaniach,
- odbyli 3 indywidualne spotkania ze sprawcami przemocy,
- przeprowadzili 4 zajęcia po 1,5 godz. dotyczące zachowań agresywnych, pracy z emocjami, nabywania umiejętności związanych z rozładowywaniem stresu, podejmowania właściwych działań i zachowań w obliczu stosowania cyberprzemocy; w indywidualnych spotkaniach z psychologiem wzięło udział 6 dzieci i 2 rodziców,
- uczestniczyli w 2 posiedzeniach Zespołu ds. Okresowej Oceny Dziecka.

W ramach poradnictwa prawnego objęto pomocą 99 osób, którym prawnik udzielił 247 porad w sprawach rozwodowych, separacji prawnej, alimentów, przemocy w rodzinie, w tym w związku z przemocą w rodzinie - 190. Prawnik współpracował z przedstawicielami instytucji działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie m.in. pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny w 65 przypadkach.

Działania interwencyjno-wspierające mają charakter wieloaspektowej pomocy socjalnej ukierunkowanej na zdiagnozowanie problemów rodziny i dobór odpowiednich form pomocy umożliwiających przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej. Zakres pomocy socjalnej udzielanej przez 2 pracowników socjalnych obejmował: zabezpieczenie miejsca noclegowego, indywidualny kontakt z osobami potrzebującymi pomocy, udzielanie wszechstronnej informacji o możliwości uzyskania pomocy, wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych i innych bytowych, prowadzenie rozmów z osobami uzależnionymi motywujących je do leczenia. Pracownicy socjalni podjęli następujące działania:

- udzieliли pomocy łącznie 302 osobom, 332 porady, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 68,
- w 67 przypadkach objęli wsparciem i edukacją pokrzywdzonych, w tym w związku z przemocą w rodzinie - 62,
- w 67 przypadkach współpracowali z przedstawicielami instytucji i organizacji, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 57,
- prowadzili konsultacje ze specjalistami Punktu w 84 sprawach,
- współpracowali z Zespołem Interdyscyplinarnym – w 7 przypadkach.

Specjalista ds. relacji interpersonalnych i profilaktyki uzależnień, mediator w okresie sprawozdawczym:

- przyjął 148 osób i udzielił pomocy łącznie 34 osobom,
- udzielił 32 porad, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 14,
- przeprowadził 14 rodzinnych integracji i terapii małżeńskich, w tym 93 spotkania, a w tym w związku z przemocą w rodzinie – 14,
- współpracował z przedstawicielami instytucji i organizacji w 10 przypadkach, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 10.

Specjalista ds. uzależnień w okresie sprawozdawczym:

- przyjął 291 osób, udzielił pomocy 55 osobom,
- zrealizował 314 oddziaływań terapeutycznych, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 12,
- prowadził edukację na temat choroby alkoholowej osób uzależnionych oraz ich rodzin na rzecz 240 osób, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 10,
- przeprowadził 40 spotkań z zakresu ćwiczenia zachowań abstynenckich, w tym w związku z przemocą w rodzinie – 10,
- współpracował z przedstawicielami instytucji i organizacji m.in. pracownikami socjalnymi, kuratorami, dzielnicowymi i innymi konsultując się w 18 sprawach.

W ramach działalności Punktu ds. Przemocy w Rodzinie:

- 1) zatrudnieni specjaliści współpracowali z przedstawicielami instytucji i organizacji m.in. pracownikami socjalnymi, kuratorami, dzielnicowymi i innymi, odbyły się 152 spotkania;
- 2) zrealizowano projekt socjalny pn. „Uwierz w siebie” adresowany do osób dotkniętych przemocą lub zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie, obejmujący warsztaty z zakresu praktycznych zachowań w sytuacjach kryzysowych oraz wykład podejmujący problematykę przemocy w rodzinie, wskazania placówek udzielających wsparcia, poruszono zagadnienie procedury *Niebieskie Karty* i przedstawiono zasady współpracy w ramach Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego;
- 3) psycholog prowadził grupę wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, której praca koncentrowała się m.in. na kształtowaniu samoświadomości, samooceny, poczucia sprawstwa, podatności na wpływy;
- 4) osoby doświadczające przemocy objęte zostały pomocą Grup Roboczych działających przy Zespole Interdyscyplinarnym powołanym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które udzieliły wsparcia w ramach procedury „Niebieskie Karty” 80 rodzinom dotkniętym przemocą i 89 ofiarom przemocy, w tym 76 kobietom, 8 mężczyznom, 5 dzieciom. Z liczby 80 sprawców przemocy 77 to mężczyźni i 3 kobiety.

Dzieci pochodzące z grup ryzyka lub rodzin, w których występuje problem uzależnień czy przemocy, zostały objęte oddziaływaniami opiekuńczo-wychowawczymi w 2 placówkach wsparcia dziennego prowadzonych w formie świetlic środowiskowych przez:

- Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności „Orioniści” - Świetlica Środowiskowa „Trampolina”,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli - Świetlica środowiskowa Zduńskowolskie Centrum Integracji.

Głównym celem działań realizowanych przez świetlice środowiskowe było m.in. zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych po zajęciach szkolnych, realizacja zadań wspomagających rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji związanych z opieką i wychowaniem, pomoc w nauce, propagowanie zdrowego stylu życia oraz praca z rodziną dziecka.

Dzieci i młodzież w świetlicach środowiskowych miały zapewnione dożywianie. W zajęciach brało udział 60 dzieci.

Mieszkańcy miasta Zduńska Wola dotknięci problemem uzależnień czy przemocy byli informowani o możliwości uzyskania wsparcia i pomocy za pomocą różnorodnych kanałów komunikacji tj. poprzez stronę internetową Urzędu Miasta Zduńska Wola, stronę internetową Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli, lokalne media - prasę, radio, oraz w sposób bezpośredni m.in. przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej, policję, Straż Miejską, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Biuro Programów Zdrowotnych i Spraw Społecznych Urzędu Miasta, pedagogów szkolnych, psychologów szkolnych.

Zadanie nr 3

„Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, realizacja pozalekcyjnych programów opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych w placówkach wsparcia dziennego, realizacja zadań z zakresu profilaktyki wczesnodziecięcej.”

Miasto Zduńska Wola w roku sprawozdawczym inicjowało i realizowało działania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w różnych formach. Jednym z istotnych kierunków pomocy było wsparcie szkół w organizacji pomocy psychologicznej. Zatrudniono psychologów w szkołach podstawowych, którzy objęli pomocą psychologiczną uczniów, nauczycieli oraz rodziców uczniów w przedmiocie problemów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych. Zadanie to zostało sfinansowane ze środków zapisanych w rozdziale 85153 - Zwalczanie narkomanii, ale pomoc psychologiczna dotyczyła również obszarów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, udzielania pomocy i porad ofiarom przemocy w domu, szkole, rodzinie, podejmowania działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.

Działania profilaktyczne podejmowane w ramach Programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy adresowane były głównie do dzieci i młodzieży, osób zajmujących się problematyką uzależnień i przemocy. W roku sprawozdawczym, w ramach Programu, zrealizowano

profilaktyczne działania edukacyjne i informacyjne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy we wszystkich placówkach oświatowych w formie warsztatów, koncertów, widowisk teatralnych, szkoleń. Wśród zorganizowanych i sfinansowanych działań należy wymienić w szczególności:

- 1) warsztaty z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków oraz e-papierosów, przemocy rówieśniczej, agresji, konfliktów, nietolerancji w szkołach podstawowych w liczbie:
  - 35 warsztatów 1-godzinnych dla uczniów,
  - 65 warsztatów 2-godzinnych dla uczniów,
(w warsztatach wzięło udział łącznie 2053 uczniów),
  - 5 dwugodzinnych szkoleń w formie warsztatowej dla nauczycieli,
  - 1 dwugodzinne szkolenie profilaktyczne dla rodziców;
- 2) program profilaktyki zintegrowanej, rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pn. „Archipelag Skarbów”, będący programem zapobiegania zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży, w:
  - Szkole Podstawowej nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi, w której odbyły się 4-godzinne warsztaty dla 101 uczniów szkoły, 2-godzinne szkolenie rady pedagogicznej i 1,5-godzinny wykład dla rodziców,
  - Szkole Podstawowej nr 13, w której przeprowadzono 4-godzinne warsztaty dla 124 uczniów szkoły, 2-godzinne szkolenie rady pedagogicznej i 1,5-godzinny wykład dla rodziców;

Archipelag Skarbów jest programem profilaktyki uniwersalnej, czyli przeznaczonej dla całej populacji młodzieży, niezależnie od doświadczeń w podejmowaniu zachowań ryzykownych. W czasie zajęć przekaz profilaktyczny kierowany jest zarówno do osób, które mają za sobą różne zachowania ryzykowne (inicjacje seksualne, korzystanie z pornografii, doświadczenie przemocy, w tym również o podtekście seksualnym, korzystanie z alkoholu i środków psychoaktywnych, itd.), czy doświadczenie wykorzystania seksualnego, jak i do osób, które nie mają tego typu doświadczeń - wtedy celem programu jest umocnienie ich postaw prozdrowotnych;

- 3) wykłady i warsztaty dla uczniów, nauczycieli, pracowników oświaty oraz rodziców, w ramach II Konferencji „Empatyczna Edukacja” w dniach 12-13 października 2018 r., prowadzone przez p. Jacka Pyżalskiego – profesora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, o następującej tematyce:
  - „Aktywni internauci – jak młodzież prospołecznie i prorozwojowo wykorzystuje Internet?”,
  - „Co mają wspólnego relacje uczniów z jakością pracy szkoły?”,
  - „Relacje w Internecie – na co warto zwrócić uwagę?” (warsztaty),
  - „Jak zmotywować niezmotywowanych – początki i końce zajęć” (warsztaty),
  - „Jak radzić sobie w sytuacjach trudnych wychowawczo” (warsztaty).

Dla uczniów klas I-III z zaburzeniami zachowania i zaburzeniami emocjonalnymi, pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo, dysfunkcyjnych, z problemami uzależnień prowadzone były przez socjoterapeutę-psychologa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Zduńskiej Woli, w okresie luty-czerwiec i wrzesień-grudzień 2018 r., zajęcia profilaktyczne z elementami socjoterapii. Socjoterapeuta objął pomocą rodziców dzieci.

Uczniowie uczyli się budowania wzajemnego zaufania i poczucia bezpieczeństwa, eliminowania zachowań agresywnych, współdziałania w grupie, rozwiązywania konfliktów bez stosowania agresji, wzmacniania więzi rodzinnych, wyrabiania postaw asertywnych, wypracowywania norm akceptowanych przez środowisko, wzmacniania poczucia własnej wartości, promowania

zdrowego stylu życia, umiejętności komunikowania się, nawiązywania kontaktów z otoczeniem. Zajęcia socjoterapeutyczne prowadzone były w oparciu o programy profilaktyczne m.in. „W blasku wschodzącego słońca”, „Spójrz inaczej”, „Trening zastępowania agresji”.

Bardzo istotną rolę w działaniach profilaktycznych stanowiło promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz wspieranie imprez sportowo-rekreacyjnych. W roku sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- 1) w okresie marzec–kwiecień odbyła się VIII edycja rozgrywek w piłkę siatkową pn. „Liga Prezydencka piłki siatkowej” z elementami profilaktyki uzależnień, w której uczestniczyło 70 uczniów szkół podstawowych; zajęcia odbywały się w ramach pozalekcyjnych zajęć sportowych w piątki, soboty i niedziele;
- 2) zorganizowano VI Miejski Turniej Badmintona adresowany do uczniów szkół podstawowych w ramach działań profilaktyczno–edukacyjno–sportowych, w Szkole Podstawowej nr 13; do rozgrywek przystąpiły 22 osoby (5 dziewcząt i 17 chłopców);
- 3) zorganizowano XV edycję rozgrywek sportowych w piłce nożnej pn. „Liga Prezydencka piłki nożnej” z elementami profilaktyki uzależnień, w której wzięło udział 75 uczniów oddziałów gimnazjalnych i szkół podstawowych; rozgrywki sportowe odbyły się w okresie listopad – grudzień;
- 4) zorganizowano III edycję rozgrywek sportowych pn. „Mała Liga Prezydencka piłki nożnej” z elementami profilaktyki uzależnień dla uczniów klas I–III szkół podstawowych w okresie listopad – grudzień, w których wzięło udział 25 uczniów;
- 5) na boisku wielofunkcyjnym przy Szkole Podstawowej nr 11 oraz przy Szkole Podstawowej nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi, w okresie od kwietnia do czerwca 2018 r., odbywały się pozalekcyjne zajęcia ogólnorozwojowe i sportowe w sekcjach sportowych: piłka nożna, piłka siatkowa, piłka koszykowa i piłka ręczna, z elementami profilaktyki uzależnień, mające na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży w sposób aktywny, bezpieczny i ciekawy; ich nadrzędnym celem była organizacja zajęć rekreacyjno-ruchowych i ogólnorozwojowych, kształtowanie umiejętności pracy w grupie, kształtowanie charakteru i silnej woli, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych, promowanie zachowań prozdrowotnych; w zajęciach uczestniczyły dzieci i młodzież w liczbie dziennie średnio: w SP nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi od 4 do 6 osób, w SP nr 11 około 17 dzieci i młodzieży.

W obszarze przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży zorganizowano w miejscowości Ruda k. Sieradza 4-dniowy biwak integracyjny połączony z realizacją programu profilaktycznego z elementami socjoterapii dla 42 dzieci z rodzin z problemami uzależnień, niewydolnych wychowawczo, rodzin niepełnych i zastępczych, znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej i materialnej. Opiekę sprawowało 5 nauczycieli. W programie biwaku znalazły się m. in. zajęcia profilaktyczno-wychowawcze z elementami socjoterapii, sportowe, plastyczne, muzyczne, wycieczki, konkursy, ognisko.

Na realizację zadań określonych w zadaniu nr 3 Programu poniesione zostały wydatki na zakup:

- sprzętu sportowego, akcesoriów sportowych, artykułów spożywczych i medycznych na organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz wspieranie imprez sportowo-rekreacyjnych (Liga Prezydencka, VI Turniej Badmintona),

- medali, statuetek, pucharów, nagród dla uczestników wydarzeń sportowych,
- opasek odblaskowych dla przedszkolaków i uczniów szkół oraz mieszkańców miasta,
- artykułów na szkolenie,
- prenumeraty miesięcznika „Świat problemów”, „Gazety prawnej”.

W ramach Programu zostało sfinansowane 2-dniowe szkolenie dla 19 pedagogów i psychologów szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych pt. „Cztery procesy w Dialogu Motywującym”.

W 2018 r. Miasto Zduńska Wola, po raz kolejny, w ramach prowadzonej działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom skierowanej do dzieci, młodzieży i osób dorosłych, brało udział w kampaniach ogólnopolskich:

- „Przeciw pijanym kierowcom” (materiały edukacyjne tj. ulotki, broszury, plakaty przekazano do ośrodków nauki jazdy i Komendy Powiatowej Policji w Zduńskiej Woli),
- „Reaguj na przemoc”,
- „Postaw na rodzinę”,
- „Dopalacze - powiedz stop”.

Materiały edukacyjne (ulotki, broszury, plakaty) przekazano do placówek oświatowych, wspólnot lokalnych, placówek służby zdrowia, świetlic środowiskowych, Komendy Powiatowej Policji w Zduńskiej Woli, szkół nauki jazdy.

Zadanie nr 4

„Współpraca i wspomaganie działalności instytucji, organizacji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałaniu przemocy.”

W 2018 r. przy realizacji zadań Programu współpracowano z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

W okresie sprawozdawczym Miasto wspomagało, głównie w formie finansowej, działalność instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałaniu przemocy, tj.:

- 1) w ramach otwartego konkursu ofert przekazano na realizację zadania pn. „*Działalność samopomocowa na rzecz utrzymywania abstynencji i krzewienia idei trzeźwości oraz wspieranie zajęć profilaktyczno-rehabilitacyjnych na rzecz osób uzależnionych i członków ich rodzin*” dotacje celowe w łącznej wysokości 40.827 zł (w 2017 r. 37.160 zł) Stowarzyszeniu Abstynentów Klubu „Wola” i Stowarzyszeniu Abstynentów Klub Wzajemnej Pomocy „Rzemieślnik”; w ramach otrzymanego wsparcia finansowego stowarzyszenia realizowały działania służące utrzymywaniu abstynencji, propagowaniu idei trzeźwości oraz profilaktyczno-rehabilitacyjne;
- 2) w ramach otwartego konkursu ofert przekazano na realizację zadania pn. „*Pomoc dziecku w środowisku lokalnym poprzez prowadzenie świetlic z programem profilaktycznym z zakresu uzależnień*” dotację celową w wysokości 72.929 zł jednej organizacji pożytku publicznego prowadzącej działalność w formie placówki wsparcia dziennego w formie świetlicy środowiskowej – Zgromadzeniu Zakonnemu Małe Dzieło Boskiej Opatrzności „Orioniści” - Świetlica Środowiskowa „Trampolina”;
Miasto finansowało prowadzenie placówki wsparcia dziennego pod nazwą „Świetlica

środowiskowa Zduńskowolskie Centrum Integracji. Ze środków Programu w 2018 r. przeznaczono 135.000 zł na jej funkcjonowanie. Świetlica zapewniała opiekę dla 30 dzieci przez cały rok, z wyłączeniem świąt, od poniedziałku do piątku w godzinach 15.00 - 19.00.

Podmioty prowadzące działalność w formie świetlicy środowiskowej:

- realizowały zadania wspomagające rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji związanych z opieką i wychowaniem,
- realizowały zadania z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu i środków psychoaktywnych, zdrowia w formie warsztatów, pogadanek, prelekcji, zajęć profilaktyczno-edukacyjnych,
- prowadziły zajęcia podejmujące zagadnienia agresji, samoakceptacji, współpracy w grupie,
- prowadziły zajęcia komputerowe, plastyczne, kulinarne, sportowe, teatralne, kulturalne (kino, teatr), służące rozwijaniu zainteresowań,
- organizowały wycieczki krajoznawcze, gry i zabawy,
- wspierały podopiecznych w nauce, służyły pomocą w odrabianiu prac domowych,
- organizowały uroczystości.

60 dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych miało zapewnione dożywianie;

- 3) w ramach otwartego konkursu ofert przekazano na realizację zadania pn. *„Wspieranie działań edukacyjnych, terapeutyczno- szkoleniowych i psychologicznych na rzecz osób uzależnionych i członków ich rodzin, w tym dzieci i młodzieży”* dotację celową w wysokości 26.000 zł Fundacji „Przystań z nami” na realizację działań skierowanych do osób uzależnionych, współuzależnionych, potrzebujących wsparcia i pomocy, uczniów i nauczycieli szkół podstawowych;
- 4) ze środków przedmiotowego Programu finansowana była pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna oraz działania interwencyjno-zapobiegawcze skierowane do osób uzależnionych od alkoholu narkotyków, świadczona w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli (58.430 zł) oraz w Poradni Leczenia Uzależnień przy Zduńskowolskim Szpitalu Powiatowym sp. z o.o. w Zduńskiej Woli (53.917,68 zł);
- 5) z wpływów pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych finansowane było w całości funkcjonowanie Punktu ds. Przemocy w Rodzinie (67.400 zł). Pomoc psychospołeczną i prawną osobom uzależnionym i rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomanii i przemocy świadczyli specjaliści zatrudnieni w Punkcie;
- 6) Miasto wsparło osoby realizujące zadania wynikające z Programu poprzez organizację i finansowanie następujących szkoleń:
  - szkolenie dla 19 pedagogów i psychologów szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych pt. „Cztery procesy w Dialogu Motywującym”,
  - szkolenie dla 11 członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli pt.: „Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zagadnienia prawne, w szczególności rola Komisji wynikająca z nowelizacji ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi”. Przedmiotem szkolenia były m.in. procedura wygaszania i cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydawanie zezwoleń cateringowych, jednorazowych na imprezy masowe,
  - III etap programu szkoleniowego – superwizja kliniczna terapeuty w trakcie certyfikacji zatrudnionego w Poradni Leczenia i Terapii Uzależnień w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli,

- szkolenie pracownika Urzędu Miasta w zakresie przeprowadzania otwartych konkursów ofert w związku ze zmianami przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 7) przekazano policji, w ramach kampanii ogólnopolskiej „Przeciw pijanym kierowcom”, materiały edukacyjne (ulotki, broszury, plakaty), celem rozpowszechnienia w szkołach nauki jazdy, wśród kierowców pojazdów;
- 8) Miasto zakupiło opaski odblaskowe, które przekazało straży miejskiej i policji celem rozpowszechnienia;
- 9) pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli uczestniczyli w akcji „Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw” zorganizowanej przez Prokuraturę Rejonową w Zduńskiej Woli; celem akcji było propagowanie działań związanych z upowszechnianiem praw pokrzywdzonych i instytucji udzielających pomocy;
- 10) pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli wzięli udział w konferencji „MilczeNIE – stop przemocy” organizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli i Komendę Powiatową Policji w Zduńskiej Woli.

Zadanie nr 5

„Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 (reklama i promocja napojów alkoholowych) ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.”

Realizacja zadania nr 5 Programu miała formę prowadzenia kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń przez członków Zespołu ds. kontroli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli wspólnie ze Strażą Miejską. W wyniku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadanie nr 6

„Zapewnienie działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, współpraca z Policją i Strażą Miejską.”

W okresie sprawozdawczym Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli odbyła 14 spotkań, w tym 12 posiedzeń Zespołu ds. orzekania i motywowania do leczenia, 12 posiedzeń Zespołu ds. kontroli. Zgodnie z zasadami finansowania pracy członków Komisji, określonymi w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 r., za udział w posiedzeniu Komisji i zespołów problemowych członkowie otrzymywali wynagrodzenie w formie miesięcznego ryczałtu brutto, bez względu na liczbę posiedzeń w miesiącu.

W ramach środków finansowych zaplanowanych w budżecie Miasta, stanowiących dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, pokryto koszty sądowe i koszty związane z wydawaniem opinii przez biegłych sądowych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu tj.:

- za wydanie 40 opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- za wniesienie 12 zaliczek do Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli na badanie przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,

- za wniesienie 28 wniosków do Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe.

W ramach Programu zostało zorganizowane i sfinansowane jednodniowe szkolenie dla 11 członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli pt.: „*Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zagadnienia prawne, w szczególności rola Komisji wynikająca z nowelizacji ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*”. Przedmiotem szkolenia były m.in. procedura wygaszania i cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydawanie zezwoleń cateringowych, jednorazowych na imprezy masowe.

Miasto Zduńska Wola wykonuje zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej prowadząc m.in. profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i wychowawczą współpracując z Komendą Powiatową Policji w Zduńskiej Woli i Strażą Miejską w Zduńskiej Woli.

W 2018 r. kontynuowana była współpraca z Komendą Powiatową Policji w Zduńskiej Woli w zakresie:

- przekazania liczników trzeźwości wg projektu Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służących do pomiaru szacunkowego stężenia alkoholu we krwi po spożyciu alkoholu, celem rozpowszechnienia wśród pełnoletnich mieszkańców miasta,
- przekazania opasek odblaskowych i materiałów edukacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) w ramach kampanii ogólnopolskiej „Przeciw pijanym kierowcom”, celem rozpowszechnienia.

Ze środków Programu Miasto zakupiło opaski odblaskowe, które przekazano Straży Miejskiej celem rozpowszechnienia podczas prowadzonych prelekcji, patroli.

Zadanie nr 7

„Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.”

W roku 2018 Miasto Zduńska Wola podejmowało działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:

- 1) prowadzenie przez funkcjonariuszy ruchu drogowego Komendy Powiatowej Policji w Zduńskiej Woli w szkołach i przedszkolach zajęć profilaktycznych z zakresu bezpieczeństwa komunikacyjnego i właściwych zachowań oraz postaw wobec osób i zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego;
- 2) udział w ogólnopolskiej kampanii „Przeciw pijanym kierowcom”;
- 3) wzmocnienie bezpieczeństwa pieszych na drogach poprzez zakup opasek odblaskowych celem ich rozpowszechnienia;
- 4) rozpowszechnianie wśród pełnoletnich mieszkańców miasta liczników trzeźwości służących do pomiaru szacunkowego stężenia alkoholu we krwi po spożyciu alkoholu, celem zaniechania kierowania pojazdem w stanie po spożyciu alkoholu.

III. OGRANICZENIE DOSTĘPNOŚCI ALKOHOLU

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi gmina wykonuje m.in. poprzez ograniczenie dostępności alkoholu. Zadanie to polega na realizacji określonych w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

- zasad wydawania, cofania i wygaszania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- kontroli przestrzegania warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.

W ramach procedury wydawania zezwoleń przeprowadzana jest wizja lokalna w terenie, która ma na celu sprawdzenie czy wskazany przez wnioskodawcę we wniosku o wydanie zezwolenia punkt sprzedaży spełnia warunki lokalizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz uchwałą nr LVIII/640/18 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Zduńska Wola. W okresie sprawozdawczym Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła łącznie 17 wizji lokalnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zaopiniowała ogółem 17 wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miasta Zduńska Wola, z tego:

- 10 punktów sprzedaży alkoholu stanowiły sklepy,
- 7 punktów sprzedaży stanowiły punkty gastronomiczne.

W 2018 r. organ wydał ogółem 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:

- 1) 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży - wg zawartości alkoholu:
  - do 4,5% (oraz piwa) – 10,
  - od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 10,
  - powyżej 18% - 10;
- 2) 18 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży - wg zawartości alkoholu:
  - do 4,5% (oraz piwa) – 7,
  - od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 5,
  - powyżej 18% - 6;
- 3) 1 zezwolenie wydane przedsiębiorcy, którego działalność polega na organizacji przyjęć;
- 4) 11 jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;

W 2018 r. zezwolenia otrzymało 17 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, z tego:

- 1) 10 punktów stanowiły sklepy;
- 2) 7 punktów stanowiły punkty gastronomiczne.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. sprzedaż napojów alkoholowych:

- 1) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – prowadziło 98 punktów (sklepy);
- 2) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – prowadziło 31 punktów (lokale gastronomiczne).

W 2018 r. Zespół ds. kontroli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

przeprowadził 38 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w obecności strażników Straży Miejskiej (w planie kontroli na 2018 rok zaplanowano kontrole 44 punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, jednak 6 punktów zostało zlikwidowanych przed zaplanowaną kontrolą).

W ramach działań profilaktycznych przeciwdziałających sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim przeprowadzono badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim tzw. „zakup kontrolowany”. Do badania wytypowano 40 placówek handlowych. Badanie przeprowadzono w 37 punktach sprzedaży napojów alkoholowych, tj. w sklepach i punktach gastronomicznych na terenie miasta Zduńska Wola (2 punkty były nieczynne, 1 punkt dopuszcza wstęp osobom powyżej 21 roku życia).

Badanie przy wykorzystaniu tej techniki pozwala na ocenę punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem dostępności alkoholu dla osób nieletnich i niepełnoletnich. Celem akcji była diagnoza zjawiska sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia, zapobieganie sytuacjom, w których sprzedawca dokonałby sprzedaży alkoholu osobie wyglądającej na nieletnią nie poprosiwszy jej wcześniej o okazanie dowodu tożsamości. Program składał się z dwóch części. W pierwszej tzw. tajemniczy klient (przeszkolona przez specjalistę osoba, która ukończyła 18 rok życia, a jej wygląd i zachowanie budzą uzasadnione wątpliwości co do jej pełnoletniości) dokonał kontrolowanego zakupu alkoholu we wskazanych punktach sprzedaży. Po zakończonym badaniu w przypadku pozytywnego wyniku badania odpowiedzialny sprzedawca otrzymał Certyfikat Odpowiedzialnego Sprzedawcy Napojów Alkoholowych, a nieprzestrzegający przepisów obowiązującego prawa - List Interwencyjny.

W ramach przeprowadzonej akcji:

- w 1 badanym punkcie sprzedawca nie poprosił „tajemniczego klienta” o okazanie dowodu tożsamości i tym samym chciał dokonać sprzedaży alkoholu osobie, której wygląd budził uzasadnione wątpliwości co do ukończenia 18 roku życia,
- w 3 badanych punktach sprzedawca poprosił „tajemniczego klienta” o okazanie dowodu tożsamości, ale pomimo jego braku sprzedawca chciał dokonać sprzedaży alkoholu,
- w 33 punktach stwierdzono prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z literą prawa.

Po zakupie odbyło się szkolenie podejmujące tematykę odpowiedzialnej sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w każdym punkcie sprzedaży alkoholu objętym badaniem.

Akcja miała na celu nie tylko wskazanie szkodliwości samego procederu sprzedaży alkoholu nieletnim, ale i na istnienie realnej możliwości ustalenia jego sprawców.

IV. ZASADY FUNKCJONOWANIA MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu lokalnym ustawodawca powierzył gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, która zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powoływana jest przez prezydenta miasta. Do zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy w szczególności inicjonowanie działań w zakresie określonym w art. 4¹ ust. 1 ww. ustawy oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 r. określa następujące zasady finansowania pracy członków Komisji:

- 1) członkowi Komisji za udział w posiedzeniu Komisji i jej zespołów przysługuje wynagrodzenie w formie miesięcznego ryczałtu brutto, bez względu na liczbę posiedzeń w miesiącu, w wysokości:
  - a) dla przewodniczącego 180 zł,
  - b) dla członka 140 zł;
- 2) nieobecność członka na posiedzeniu powoduje potrącenie wynagrodzenia w wysokości proporcjonalnej do liczby posiedzeń w danym miesiącu.

V. PODSUMOWANIE

Przy realizacji zadań wynikających z Programu zwrócono szczególną uwagę na:

- zwiększenie efektywności programów profilaktyki uzależnień realizowanych w placówkach oświatowych, a także angażowanie do współpracy ze szkołą rodziców i opiekunów,
- tworzenie warunków do promowania zdrowego stylu życia bez nałogów poprzez wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych, imprez rekreacyjnych,
- finansowanie działalności świetlic z programem opiekuńczo-wychowawczym, w tym dla dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym i zagrożonych uzależnieniem poprzez finansowanie dożywiania dzieci biorących udział w zajęciach,
- zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, terapeutycznej, psychospołecznej i prawnej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w związku z problemem uzależnień,
- współpracę i wspieranie stowarzyszeń abstynenckich w zakresie działań promujących zdrowy tryb życia i abstynencję wśród mieszkańców Miasta,
- kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń, zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, współpracę policją,
- edukację publiczną wśród mieszkańców Miasta poprzez kolportaż broszur, ulotek na temat szkodliwości nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych, oraz udział w akcjach i kampaniach, w tym również w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- pogłębianie współpracy między różnymi podmiotami działającymi w obszarze uzależnień i związanej z nimi przemocą.

Opracowanie

**PEŁNOMOCNIK PREZYDENTA
DS. PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ**
Aneta Antosiak
Aneta Antosiak

Konrad Pokora
PREZYDENT MIASTA
Konrad Pokora

ZASTĘPCA PREZYDENTA

Elżbieta Szlachetka - Sikora
Elżbieta Szlachetka - Sikora

